

Published on www.bilvavi.net

ספר נפש החיים 026 שער ד פרק ו ג סוגי דבקות > [Home](#)

ספר נפש החיים 026 שער ד פרק ו ג סוגי דבקות

וגם אם הוא עסוק בדברי אגדה שאין בהם נפקותא לשום דין ג"כ הוא דבוק בדבורו של הקב"ה. כי התורה כולה בכלליה ופרטיה ודקדוקיה. ואפי' מה שהתלמיד קטן שואל מרבו הכל יצא מפיו ית' למשה בסיני (כמ"ש רז"ל סוף פ"ב דמגילה. ובפ"ק דברכות ה' א' ובקהל' רבה ס"א פ"א ושם בסי' ה' פ"ו ובירושלמי פ"ב דפאה וביקרא רבה פכ"ב ע"ש).

התבאר עד השתא בכללות, שיש שלושה סוגי דביקות כאשר האדם עוסק בתורה. יש דביקות שכאשר האדם עוסק בתורה אז הוא דבוק ברצונו ית"ש זה כאשר הוא עוסק בדבר ה' זו הלכה, ששם מתגלה רצונו ית"ש טמא/טהור, מותר/אסור' פטור/חייב; יש עוד אופן שלא הזכר להדיא בדברי הנפה"ח, שזה דביקות בחכמתו ית"ש, הזכר בתוך דבריו להידבק בכל כוחותיו לחכמה שהיא כח מה. הדביקות השלישית, היא הדביקות שבה עוק נפה"ח כאן "אם הוא עסוק בדברי אגדה שאין בהם נפקותא לשום דין" אז לכאורה אין שמה התדבקות לרצונו ית"ש כי אין שם גילוי לרצון הבורא (על אף שבמעמקים בהסתר, בכל דור ודור יש רצונו ית' כי רצונו היא זו שמביאה שכך יהיה גדרי החכמה. אבל באתגליא אין שמה גילוי של רצון) ולפיכך אין שם באתגליא את הדביקות של הרצון ברצון, כאן אומר הנפה"ח באופן הזה - "ג"כ הוא דבוק בדבורו של הקב"ה".

א"כ ג' מיני דביקות ישנם: יש דביקות של רצון, דביקות של חכמה, דביקות של דיבור. בכל חלק מחלקי התורה שהאדם עוסק הוא דבוק בחכמתו ית"ש. אם הוא עוסק בדבר ה' זו הלכה הוא דבוק ברצונו ג"כ, אם הוא עוסק בדבר אגדה שאין שם גילוי של רצונו ית"ש להדיא שם הדביקות היא בדיבורו ית"ש. וכפי שנתחדד, דביקות ברצונו ית"ש זו דביקות של רצון ברצון - רצון האדם ברצונו ית"ש המתגלה בתורתו, דביקות של חכמה בחכמתו ית"ש המתגלה בתורתו זוהי דביקות של חכמה בחכמה, כח החכמה שבאדם דבק בחכמתו ית"ש. ולפי זה ג"כ בסוגיא דידן השתא דביקות באגדה שהיא דביקות בדבר ה' "דבוק בדבורו של הקב"ה" זו דביקות של דיבור בדיבור.

בדבר ה' זו הלכה יש את כל שלושת החלקים - גם את רצונו (רצון ברצון), גם את חכמתו (חכמה בחכמה) וגם את דבר ה' (דיבור בדיבור). אלא שבדבר אגדה אין את האתגליא של דביקות של רצון ברצון ואין בידנו אלא דביקות של חכמה בחכמה ודביקות של דיבור בדיבור.

לעיקר הדברים א"כ שנתחדד עד השתא בדברי הנפה"ח - דביקות של דיבור בדיבור, הדיבור של האדם דבק בדיבורו ית"ש. זה העומק של מצוות עשה דאורייתא שנאמר "ודברת במ", מדוע נאמר דייקא בגדר של דיבור (ודאי שפנים רבות לדבר, אבל לעניינא דידן) "ודברת במ" כלומר דביקות של דיבור בדיבור, זהו עומק המצוה של "ודברת במ".

בלשון ברורה כמו שיבואר להלן בדברי הנפה"ח - דברי תורה הם דיבוריו של הקב"ה והאדם המדבר בדברי תורה זוהי התדבקות של דיבורו של האדם בדבר ה'. ולפי"ז להבין, נאמר "ודברת במ" ודורשים חז"ל כידוע מאוד "ואל בדברים בטלים", פשוט יסוד הדבר הוא מחמת שאסור לאדם לבטל את זמנו בדברים בטלים, ויתר על כן לבטל את כח דיבורו לבטלה, אבל בעומק יותר - כיוון שנתבאר שישוד הדביקות בדברי תורה באגדה ובשאר כל חלקי התורה מכח דיבור ודיבור אז זה התדבקות של דיבורו של האדם בדיבורו ית"ש, וזה לא רק התדבקות בדיבורו אלא זוהי התדבקות במדבר, הוא ית"ש. יש את עשרת הדברות זה מה שנדבר, ויש את עצם המדבר כביכול שזהו ממש. ההיתדבקות היא לא רק בדיבורו אלא זוהי התדבקות במדבר, הוא וחכמתו חד, הוא ורצונו חד. וא"כ התדבקות ברצון והתדבקות בחכמה היא לא התדבקות ברצון עצמו ובחכמה עצמה שא"כ זה התדבקות בתורה עצמה, אלא בעומק זו התדבקות שהוא ורצונו חד הוא וחכמתו חד א"כ זה התדבקות בו,

כן, כמו שיבואר להלן בדברי הנפה"ח עצמם, גם הדביקות בדיבור היא לא בדיבור עצמו אלא זוהי דביקות בדיבור וע"י כן הוא נדבק במדבר, זה נקרא דביקות בתורה דביקות בו ית"ש.

אבל יתר על כן, כיבכול כיוון שנתבאר שנדבקים במדבר עצמו ולא רק בדיבור, הוא ית"ש נאמר אצלו "ויאמר" "ויעש" כיבכול כביכול כלפי מעלה אין מציאות של דברים בטלים. אדם נברא עם כח תאוה הוא יכול לדבר לטב הוא יכול לדבר לביש, הוא יכול לדבר דברי תורה הוא יכול לדבר דברי חולין ודברי לבטלה, אבל דיבורו של הקב"ה הוא רק דברי תורה, דברי של מקום הם רק דברי תורה, הוא מדבר בדברי תורה ואסתכל באורייתא וברא עלמא אז אצל דבר ה' דיבורו בתורה הוא גופא בריאת עולמות והנהגת עולמות.

לפי זה להבין עומק נפלא מאוד בהגדרה של "ודברת במ - ולא בדברים בטלים", אם האדם מדבר דברים בטלים אז אין כאן "פה קדוש" כלשון הגמרא, ק"ו אם הוא מדבר בדברים האסורים אז הפה לא יכול להיות דבוק ברצונו ית', הוא לא יכול להיות דבוק בדבר ה' כי הדיבור אצלו נעשה לא נקי, ויתר על כן, אין כאן דביקות של פה אל פה "שקני מנשיקות פיהו", כי הפה שלו אינו קדוש כי יש בו נקודת חלות של חולין ויתר על כן- טומאה. אבל יתר על כן, על מנת להתדבק בדבר ה' זו הלכה באופן השלם, דבר ה' זו הלכה זוהי התדבקות במדבר שאין שם אלא דברי תורה ואין שם דברי חולין כלל. ולפי זה אדם שמדבר דברי חולין וק"ו מדבר דברי איסור, הרי שהמדבר של האדם כח הדיבור שלו והמדבר שלו מעורבין זה בזה. לא תיתכן שתהיה דביקות שלימה בדיבור ית"ש ובמדבר אלא אצל מי שלא מתקיים בו דברי חולין ויתר על כן דברי איסור. כי הרי לעולם בדביקות צריך השוואה של השני הדברים הדבקים שיהיו שווים ודומים זה לזה. עד כמה שהקב"ה מדבר רק דברים שהם דברי תורה והוא לא מדבר לעולם דברי חולין א"כ הן המדבר והן הדברים זה רק דברי תורה ותו לא, כך גם באדם הרוצה להיות דבוק בדברי תורה וע"י כן להיות דבוק בו ית"ש מוכרח שהדברים שלו יהיו באופן כזה שאין בהם דברים בטלים וק"ו דברי איסור.

ועל זה נאמר עומק דברי חז"ל הידועים "ועלה לא יבול - אפי' שיחת חולין של ת"ח צריכה תלמוד", מהו עומק הדבר ששיחת חולין של ת"ח צריכה תלמוד? כי אם שיחת חולין של ת"ח אינה צריכה תלמוד אז היא חולין כפשוטו ואם היא חולין כפשוטו אז כל הת"ח שבו אינו דבוק בדברי תורה ויתר על כן במדבר ית"ש, אבל כיוון שנתבאר שהדביקות השלימה היא באופן שהדיבור והמדבר דביקים בדיבורו ית"ש ובמדבר כביכול שאין שם דברים בטלים, הרי ששיחת חולין של ת"ח צריכה תלמוד היא הוראה שגם אצלו אין תפיסה של דברים לבטלה, לא מונח בו היסוד של דברים לבטלה. כל שיחם ושיגם של ת"ח כדברי הרמב"ם הידועים בעלי החכמה ומבקשיה אצלם כל הדיבור הוא בדברי תורה ובדברי חכמה לעולם, הרי שהדיבור שלהם נמצא במדריגה שאין דברים בטלים.

עוד פעם, שיהיה ברור. אין כוונת הדבר רק שת"ח לא מדבר דברים בטלים, שומר פיו, תענית דיבור, אלא כוונת הדבר שהוא נמצא במדריגה שכל דיבורו בחכמה ומצד כך כל דיבורו גנוז בעומקו חכמה. הרי שאין לו שייכות לתפיסה שנקאת דברים בטלים, זה נקרא ת"ח. מי שיתכן אצלו שהוא ידבר דברים בלי חכמה, רק בולם פיו לא רק בשעת מריבה, בוודאי שאשריו וטוב לו שהוא לא מדבר דבריו בטלים. כל אור הגנוז עומד לו ע"י כן, אבל אין זה המכוון של מדריגה של דביקות בתורה במדריגת דיבור. דביקות בתורה במדריגת דיבור הוא אצל מי שכל דיבורו בהכרח הוא או דברי תורה להדיא או דברי חכמה שהם של תורה שהם אשתלשלות של בראעלמא שמונח מכח התורה. מי שיתכן אצלו שהוא מדבר דברים בלי חכמה הוא לא במדריגה של ודברת במ ולא בדברים בטלים באמיתותה. יכול להיות שהפועל יוצא הוא מקיים, ובעומק אי אפשר לעמוד כמעט בדבר.

רק אצל מי שהוא דבוק בעצם, בדבר ה', הוא דבוק תמיד בחכמתו ית"ש הוא מופקע מעצם המציאות שנקראית דברים בטלים. לכן בהכרח ששיחת תלמידי חכמים צריכה תלמוד.

כאן מונח עומק עצום בכל העבודה שלא פסיק פומיה מגירסא. מי שלא פסיק פומיה מכח הכרח ואפי' מרצון אבל שייך שידבר דברים בטלים - זה לא המדריגה האמיתית של ודברת במ, ודברת במ זה אדם שהדיבור שלו קשור למחשבה. דברי הרמב"ן הידועים באגרתו "חשוב הדיבור קודם שתוציאנו מפיך" זה לא סתם סדר, אלא מונח כאן תפיסה שהדיבור שלו משתלשל מהחכמה בעומק כוחות הנפש. זה לא שהוא קודם חושב ולאחמ"כ מדבר רק לשמור את דיבורו שלא יבוא לידי דיבור רע. אלא מונח כאן תפיסה שסדר הכוחות הוא לא באופן של "איוב לא בדעת ידבר" כדברי החוה"ל הידועים שאבר הלשון הוא הקל ביותר והדיבור משתלט על המחשבה ולא משתלשל ממנה, ברור שיש איזשהי מודעות מסויימת במידה מי יותר ומי פחות, אבל הדיבור שלו הוא ככח לעצמו.

הצורה הנכונה שהיא צורה של ת"ח במהותם לא בהנהגתם בלבד אלא במהותם המתגלה בהנהגתם היא באופן כזה שהדיבור יוצא לפועל של כח המחשבה, ככל שהאדם הוא ת"ח יותר, חי בעולמם פנימי יותר, מקושר יותר לעולמו הפנימי, אז הדיבור שלו הוא ההתגלות של צורת כח המחשבה.

ובשמות רבה פמ"ג כתב לך את הדברים האלה בשעה שנגלה הקב"ה בסיני ליתן תורה לישראל אמר למשה על הסדר. מקרא ומשנה הלכות ואגדות שנא' וידבר אלהים את כל הדברים האלה. אפילו מה שהתלמיד שואל לרב ע"כ.

כלומר שכל הדיבורים כולם מונחים בדבר ה', ואין לך דיבור אפילו הקטן ביותר שאין האדם דבק בו בדיבורו ית', זה לא רקש האו דבק בדיבור של השי"ת שהאדם מדבר כח של דיבור דבוק בדבר ה' דבוק במדבר, אלא בפרטות יותר זה עומק ההגדרה שמונח כאן בדברי הנפה"ח שהדיבור בפרטותו המוחלטת היה מונח בדבר ה'. כללותיה ודקדוקיה יש כאן עוד עומק, זה לא רק שהאדם אורמ פרטות של אותו כלל והפרט דבק בכלל, אלא יש התדבקות בכלל ויש התדבקות בכלל, ובכל פרט ופרט מונח התדבקות בכללותו ומונח התדבקות בפרטותו.

- [נפש החיים שער ד](#) [1]

Source: <http://bilvavi.net/shiur> ספר-נפש-החיים-026-שער-ד-פרק-ו-ג-סוגי-דבקות

Links

[1] <http://bilvavi.net/nefesh.hachaim.dalet>